

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ

ਲਈ

ਰੇਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ, ਬਲਾਕ -2 (ਰਿਵਰ ਬੈਂਡ ਮਾਈਨਿੰਗ)

ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ

ਪਿੰਡ- ਕਾਨੀਆਂ ਹੁਸੈਨੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ- ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ

ਦੁਆਰਾ

“ਮੈਸਰਜ਼ ਮਹਾਦੇਵ ਐਨਕਲੇਵ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ”

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ 1 (ਏ): ਖਣਿਜਾਂ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ

ਸ਼੍ਰੇਣੀ: ਬੀ 1

ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ: 2,36,211 ਟਨ

(TOR ਪੱਤਰ ਨੰ. – SEIAA//2020/2007 ਮਿਤੀ 08.09.2020

(ਬੇਸਲਾਈਨ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅੰਤਰਾਲ – ਅਕਤੂਬਰ, 2020 - ਦਸੰਬਰ, 2020)

ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਐਮ. ਈਕੋ ਲੈਬਾਰਟਰੀਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਸਲਟੈਂਟਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿ. ਲਿਮਟਿਡ

ਈਕੋ ਭਵਨ, ਈ -207, 204 ਅਤੇ 205, ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ, ਫੇਜ਼ - VIII-B (ਸੈਕਟਰ -74)

ਮੁਹਾਲੀ (ਪੰਜਾਬ) - 160071.

www.ecoparvavaran.org

ਅਪ੍ਰੈਲ, 2021

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ

1.0 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵੇਰਵਾ

ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਕਾਨੀਆਂ ਹੁਸੈਨੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਖਣਿਜ ਅਰਥਾਤ ਰੇਤ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ 8.01 ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਕਬੇ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਮਹਾਂਦੇਵ ਐਨਕਲੇਵ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮਿਤੀ 09-07-2019 ਨੂੰ memo no. 780/M/G ਦੇ ਨਾਲ ਆਰਜ਼ੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਈ-ਆਕਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਾਪੀ **ਅਨੇਕਸ -1** ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਖਣਿਜਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ 2,41,506 ਟਨ ਹੈ। ਪਰ, ਵਾਧੂ TOR ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਟ -2 ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਤਾਵਰਣ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 7.68 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਰੇਤ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਖਣਿਜਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਘਟ ਕੇ 2,36,211 ਟਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 2,36,211 ਟਨ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਪਿੰਡ ਕਾਨੀਆਂ ਹੁਸੈਨੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਰਾਉਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ ਤੋਂ ਰੇਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ। ਹੈਡਬਸਟ ਨੰ.-180, 40 // 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 39 // 11, 12, 13, 14, 15, 20, 21, 41 // 16, 25 ਮਾਪ 7.68 ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ।

MoEF ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 14 ਸਤੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਬੀ1' ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਗੀਆਂ:

- ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ: 78,737 ਟੀ.ਪੀ.ਏ ਅਤੇ 2,36,211 ਟੋਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ।
- ਕੁੱਲ ਖੇਤਰਫਲ: 7.68 ਹੈਕਟੇਅਰ।
- ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਲਾਗਤ: 2.03 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ।
- ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ: ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

2.0 ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਾਈਟ ਪਿੰਡ ਕਾਨੀਆਂ ਹੁਸੈਨੀ, ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਰਾਉਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ- ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਾਈਟ **NH-71** (ਜਲੰਧਰ ਰੋਡ) ਤੋਂ ਲਗਭਗ **5.2** ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲਾ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਗਰਾਉਂ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਹੈ, ਦੱਖਣ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 19 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੇ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲਾ

ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ 'ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਦਿਸ਼ਾ' ਵਿਚ ਲਗਭਗ 52 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਹੈ।
10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਣ ਅਸਥਾਨ ਜਾਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।

8 ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂਕ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਪਿੱਲਰ ਨੰ.	ਵਿਥਕਾਰ	ਲੰਬਕਾਰ
1	30°58'21.38"N	75°25'38.71"E
2	30°58'21.35"N	75°25'53.40"E
3	30°58'23.35"N	75°25'53.57"E
4	30°58'23.10"N	75°26'6.45"E
5	30°58'21.35"N	75°26'6.64"E
6	30°58'21.39"N	75°25'56.47"E
7	30°58'17.56"N	75°25'56.44"E
8	30°58'17.56"N	75°25'38.71"E

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸਾਈਟ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ, ਟੋਪਸ਼ੀਟ ਨੰ H43J5, H43D8, H43D12 ਅਤੇ H43J9 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

3.0 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਬ੍ਰਾਇਡ ਫੀਚਰਸ

ਸਾਰਣੀ 1: ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਆਕਾਰ / ਮਾਪ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪੈਰਾਮੀਟਰ	ਵੇਰਵਾ
1.	ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਪਛਾਣ	ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਰੇਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 7.68 ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੈ। 78,7377 ਟੀ.ਪੀ.ਏ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਖੇਤਰ, EIA ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 14 ਸਤੰਬਰ, 2006 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚੀ 1 (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸੇਧਾਂ।
2.	ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ	ਮੈਸ. ਮਹਾਂਦੇਵ ਐਨਕਲੇਵ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਸ਼੍ਰੀ ਅਵਨੀਤ ਕੁਮਾਰ (ਅਧਿਕਾਰਤ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) E-mail: Avnit.kaushal@gmail.com

3.	ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ	ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 78,737 ਟੀ.ਪੀ.ਏ ਹੈ। ਖਣਿਜ ਦਾ ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ 7.68 ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਨ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਸਤ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੋਂ 3 ਮੀਟਰ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਣਿਜ ਰਿਜ਼ਰਵ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਾਤਰਾ 2,36,211 ਟਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਲਗਭਗ 4,14,720 ਟਨ ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਰਿਜ਼ਰਵ ਮਾਨਸੂਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਤਲੁਜ ਨਦੀ 'ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਭਰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।																											
4.	ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ																												
4.1	ਸਮੁੱਚੀ ਪਲਾਟ ਸਮਰੱਥਾ	ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 2,36,211 ਟਨ ਖਣਿਜ ਰੇਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਾਨਾ ਸਤਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਤਪਾਦਨ 78,737 ਟੀ.ਪੀ.ਏ. ਹੈ।																											
4.2	ਖੇਤਰ ਵੇਰਵਾ	ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖੇਤਰ 7.68 ਹੈਕਟੇਅਰ ਹੈ																											
4.3	ਲੋਕੇਸ਼ਨ	<p>ਸਾਰੇ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂਕ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ:</p> <table border="1" data-bbox="689 981 1315 1581"> <thead> <tr> <th>ਪਿੱਲਰ ਨੰ.</th> <th>ਵਿਥਕਾਰ</th> <th>ਲੰਬਕਾਰ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>30°58'21.38"N</td> <td>75°25'38.71"E</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>30°58'21.35"N</td> <td>75°25'53.40"E</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>30°58'23.35"N</td> <td>75°25'53.57"E</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>30°58'23.10"N</td> <td>75°26'6.45"E</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>30°58'21.35"N</td> <td>75°26'6.64"E</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>30°58'21.39"N</td> <td>75°25'56.47"E</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>30°58'17.56"N</td> <td>75°25'56.44"E</td> </tr> <tr> <td>8</td> <td>30°58'17.56"N</td> <td>75°25'38.71"E</td> </tr> </tbody> </table> <p>ਗੁਗਲ ਅਰਥ ਚਿੱਤਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ 1 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਡਰਾਇੰਗ 1 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨੱਥੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਟੋਪੋਸ਼ੀਟ ਨੰਬਰ H43J5, H43D8, H43D12 ਅਤੇ H43J9 ਡਰਾਇੰਗ 3 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨੱਥੀ ਹੈ।</p>	ਪਿੱਲਰ ਨੰ.	ਵਿਥਕਾਰ	ਲੰਬਕਾਰ	1	30°58'21.38"N	75°25'38.71"E	2	30°58'21.35"N	75°25'53.40"E	3	30°58'23.35"N	75°25'53.57"E	4	30°58'23.10"N	75°26'6.45"E	5	30°58'21.35"N	75°26'6.64"E	6	30°58'21.39"N	75°25'56.47"E	7	30°58'17.56"N	75°25'56.44"E	8	30°58'17.56"N	75°25'38.71"E
ਪਿੱਲਰ ਨੰ.	ਵਿਥਕਾਰ	ਲੰਬਕਾਰ																											
1	30°58'21.38"N	75°25'38.71"E																											
2	30°58'21.35"N	75°25'53.40"E																											
3	30°58'23.35"N	75°25'53.57"E																											
4	30°58'23.10"N	75°26'6.45"E																											
5	30°58'21.35"N	75°26'6.64"E																											
6	30°58'21.39"N	75°25'56.47"E																											
7	30°58'17.56"N	75°25'56.44"E																											
8	30°58'17.56"N	75°25'38.71"E																											

4.4	ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ	<p>ਸਰੋਤ: ਪਾਣੀ ਦਾ ਟੈਂਕਰ</p> <table border="1" data-bbox="603 304 1401 607"> <thead> <tr> <th colspan="3">ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ</th> </tr> <tr> <th>ਲੜੀ ਨੰ.</th> <th>ਉਦੇਸ਼</th> <th>ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ (KLD)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>ਧੂੜ ਦਮਨ</td> <td>1.0</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>ਘਰੇਲੂ</td> <td>1.4</td> </tr> <tr> <td colspan="2">ਕੁੱਲ</td> <td>2.4</td> </tr> </tbody> </table>	ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ			ਲੜੀ ਨੰ.	ਉਦੇਸ਼	ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ (KLD)	1.	ਧੂੜ ਦਮਨ	1.0	2.	ਘਰੇਲੂ	1.4	ਕੁੱਲ		2.4
ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ																	
ਲੜੀ ਨੰ.	ਉਦੇਸ਼	ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ (KLD)															
1.	ਧੂੜ ਦਮਨ	1.0															
2.	ਘਰੇਲੂ	1.4															
ਕੁੱਲ		2.4															
4.5	ਵੇਸਟ ਪਾਣੀ	ਘਰੇਲੂ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ @ 1.12 KLD ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਟਾਇਲਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸੈਪਟਿਕ ਟੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਓਵਰਫਲੋਅ ਹਰੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ।															
4.6	ਮੈਨ ਪਾਵਰ	1 ਮਾਈਨਿੰਗ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ 1 ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸਮੇਤ 30 ਹੁਨਰਮੰਦ / ਅਰਧ ਕੁਸ਼ਲ / ਅਣ-ਕੁਸ਼ਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਏ ਜਾਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਈਟ' ਤੇ ਸਿਰਫ ਅਸਥਾਈ ਰੈਸਟਲੈਂਟਸ ਅਤੇ ਸੈਨੇਟਰੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਲੋੜੀਂਦਾ।															
4.7	ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ	ਮਾਈਨਿੰਗ ਸਿਰਫ ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਇਸ ਲਈ ਰੇਤ ਖਣਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।															
4.8	ਵਿਕਲਪਕ ਸਾਈਟ	ਰੇਤ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਖੱਡ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਦਰਿਆ ਦੇ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਥਾਨਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਗ੍ਹਾ ਛੱਡ ਦੇਣਗੇ।															
4.9	ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰੂਪ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀਅਤ	ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਮੈਸਰਜ਼ ਮਹਾਂਦੇਵ ਐਨਕਲੇਵ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ, # ਬੀ -3,, ਅਯੁੱਧਿਆ ਮਾਰਗ, ਹਨੂਮਾਨ ਨਗਰ, ਜੈਪੁਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ -302021 ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੈ। ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਸਧਾਰਨ ਰੇਤ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸਾਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਕੋਈ															

	ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਨੇਕਚਰ 1 ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
--	--

4.0 ਮੌਸਮ ਵਿਗਿਆਨ

ਮੌਸਮ ਸੰਬੰਧੀ ਅੰਕੜੇ ਅਕਤੂਬਰ, 2020 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ, 2020 ਦੇ ਅਰਸੇ ਲਈ NABL / MoEF&CC ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਵਾਵਾਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਉੱਤਰ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਵਗਦੀਆਂ ਹਨ, ਸੈਕੰਡਰੀ ਹਵਾ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੱਖਣ ਪੂਰਬ ਤੋਂ ਹੈ।

5.0 ਹਵਾ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ PM2.5, PM10, SO2 and NO2 ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ PM ਵਿੱਚ ਲੀਡ ਅਤੇ ਫ੍ਰੀ ਸਿਲਿਕਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਔਸਤ, ਨਿਰੀਖਣ ਦੇ ਪੱਧਰ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: PM10 from 56.7 µg/m³ to 128.8 µg/m³, PM2.5 from 31.5µg/m³ to 77.7µg/m³, SO2 from 8.0µg/m³ to 16.7µg/m³, NO2 from 16.5 µg/m³ to 33.3 µg/m³ and Free silica in PM10 from BDL(DL0.01) to 0.023। ਨਤੀਜੇ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ (CPCB) ਦੇ "ਉਦਯੋਗਿਕ / ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ / ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ" ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਬੀਨਟ ਏਅਰ ਕੁਆਲਟੀ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ (NAAQS) ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ PM10 & PM2.5 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ SO2, NO2 ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ PM ਵਿਚ ਲੀਡ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਸਿਲਿਕਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਨ। ਕਣਕ ਦੇ ਧੂੜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ PM10 & PM2.5 ਕ੍ਰਮਵਾਰ 100 µg / m³ ਅਤੇ 60 µg / m³ ਦੇ 24 ਘੰਟੇ ਦੇ average NAAQ ਮਾਨਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਉੱਚੇ ਸਨ।

6.0 ਸ਼ੋਰ ਕੁਆਲਿਟੀ

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਅੰਬੀਨਟ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ 5 ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੋਰ ਦਾ ਪੱਧਰ 46.2 ਡੀ.ਬੀ (ਏ) ਅਤੇ 48.3 ਡੀ.ਬੀ (ਏ) ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ 36.1 ਡੀ.ਬੀ (ਏ) ਅਤੇ 38.2 ਡੀ.ਬੀ. (ਏ) ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ੋਰ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਧੀਆ ਹੈ।

7.0 ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ

ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੁਆਲਟੀ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਫਿੱਟ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਮੂਨੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵੱਖੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਕਾਗਰਤਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਤੱਤ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਛੋਟੇ ਐਕੁਆਇਫਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਪੱਧਰ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ / ਆਗਿਆਯੋਗ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ।

ਕਿਉਂਕਿ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੰਦਗੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਖਣਨ ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

8.0 ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ

ਨਿਰੀਖਣ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਐਨ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਖਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਨਡੀ ਲੇਮ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

9.0 ਵਾਤਾਵਰਣ

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਾਈਟ ਦੇ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਅੰਦਰ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਪੌਦਾ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ 10 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ 'ਤੇ ਬਾਇਓਸਪਿਅਰ ਰਿਜ਼ਰਵ, ਟਾਈਗਰ ਰਿਜ਼ਰਵ, ਹਾਥੀ ਰਿਜ਼ਰਵ, ਜੰਗਲੀ ਹਾਥੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਕੋਰੀਡੋਰ, ਵੈਲਲੈਂਡ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਰਕ ਅਤੇ ਵਾਈਲਡ ਲਾਈਫ ਸੈਕਚੂਰੀ ਵਰਗੇ ਕੋਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੱਖੋਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10.0 ਅਨੁਕੂਲਿਤ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਉਪਾਅ ਉਪਾਅ

10.1 ਹਵਾ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ

ਇਸ ਮਾਈਨਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਨਿਕਾਸ ਦਾ ਸਰੋਤ ਖੁਦਾਈ, ਲੋਡਿੰਗ, ਆਵਾਜਾਈ, ਢੁਆਈ ਸੜਕ ਰਾਹੀਂ ਆਦਿ ਹਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਤੇ ਧੂੜ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਢੁਆਈ ਵਾਲੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣਾ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ; ਮਾਈਨਿੰਗ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਤਾਂ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਰਸਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪੱਕੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ (ਖਾਲੀ ਪਈ ਸੜਕ' ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਘਟਾਓ); ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਧੂੜ ਉਤਪਾਦਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੱਚੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯਮਤ ਪਾਣੀ ਛਿੜਕਣਾ।

10.2 ਸ਼ੋਰ ਕੁਆਖਲਿੀ

ਖੁਦਾਈ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ। ਖੁਦਾਈ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਿਰਫ ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਰੁਕਣਾ ਉਥੇ ਆਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜ਼ੋਨਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਹਾਰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਵਾਹਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਤੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਕਾਰਨ ਸ਼ੋਰ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਅਸਰ ਸਿਰਫ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹੇਗਾ।

10.3 ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ

ਘਰੇਲੂ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ @ 1.12 ਕੇ.ਐਲ.ਡੀ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੋਬਾਈਲ ਟਾਇਲਟ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸੈਪਟਿਕ ਟੈਂਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਓਵਰਫਲੋਅ ਹਰੇ ਖੇਤਰ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜਿਥੇ ਗੰਦਗੀ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਧੇਰੇ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਟੋਏ / ਚੈਨਲ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ / ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕੱਟ ਜਾਂ ਬਦਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਖਣਨ ਦੌਰਾਨ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਤਮ ਡੂੰਘਾਈ 3 ਮੀਟਰ ਜਾਂ ਲਾਲ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਉਪਰ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

10.4 ਠੋਸ ਕੂੜਾ

10.4.1 ਘਰੇਲੂ ਕੂੜਾ

ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੂੜਾ-ਕਰਕਟ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀ ਖਣਿਜ ਪਦਾਰਥ ਵਿਕਾਉ ਹੈ। ਸਿਰਫ 6 ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ / ਦਿਨ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਡੰਪ ਸਾਈਟ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

11.0 ਗ੍ਰੀਨਰੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ

ਗ੍ਰੀਨ ਬੈਲਟ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ / ਐਨਜੀਓ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣ (768 ਰੁੱਖ) ਯਾਨੀ ਕੁੱਲ ਲੀਜ਼ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ 10% ਰਕਬੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰੇ ਰਕਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 1000 ਰੁੱਖ ਲਗਾਏ ਜਾਵੇਗੇ। ਪੌਦੇ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਣ ਪਦਾਰਥ ਅਤੇ ਗੈਸ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਹਰੀ ਪੱਟੀ ਹੋਵੇਗੀ:

- ਗੈਸੀ ਨਿਕਾਸ ਨੂੰ ਘਟਾਓ
- ਅਚਾਨਕ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ
- ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਮੁੜ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਅਸਰਦਾਰ
- ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖੋ
- ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੋ
- ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਵਾਹ ਨੂੰ ਰੋਕਣ
- ਸੁਹਜ ਸੁਧਾਰੋ

ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁਹਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਹੈ।

12.0 ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਗਰਾਨੀ ਯੋਜਨਾ

ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਯੋਜਨਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸੇਧ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਛੇਤੀ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਯੋਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਗਰਾਨੀ ਬਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਪਰਿਯੋਜਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਗਰਾਨੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਢਾਂਚਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਟਰੈਕ ਕਰਨਾ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ MoEF&CC/CPCB/PPCB ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਪਾਣੀ, ਹਵਾ, ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਸ਼ੋਰ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ। ਹੋਰਨਾਂ ਬਜਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਬਜਟ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

13.0 ਜੋਖਮ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਅ

ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ, ਤਬਾਹੀ ਜਾਂ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਫ਼ਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਕ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾਏਗੀ। ਮਾਈਨਿੰਗ ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਖ਼ਤਰੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਟਰੈਕਲੈੱਸ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸਕਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਟਿਪਿੰਗ ਪੁਆਇੰਟਾਂ 'ਤੇ ਉਲਟਾਉਣਾ, ਲੌਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਮਨੁੱਖ ਮੁਕਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸਿੱਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਓਵਰਲੋਡਿੰਗ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਗਤੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

14.0 ਜਨਤਕ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ

ਰੇਤ ਖਣਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਜਨਤਕ ਸੁਣਵਾਈ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ (PPCB) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ EIA ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

15.0 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਭ

ਰੇਤ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿਕਾਸ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਮਦਨੀ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਇਲਟੀ ਵਜੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਮਾਲੀਆ ਉਤਪਾਦਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ, ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਸਰਵੋਤਮ ਵੰਡ ਅਤੇ ਖੁਦਾਈ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗ-ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੇਤ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗੀ।

16.0 ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਯੋਜਨਾ

ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਭਾਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ EMP ਲਾਗੂ ਕਰੇਗਾ। ਈਆਈਏ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿੱਤਾਮੁਖੀ ਸਿਹਤ, ਜੋਖਮ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਪੁੰਜੀਗਤ ਲਾਗਤ 5.0 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਆਵਰਤੀ ਲਾਗਤ 7.7 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। EMD ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੀਨਬੈਲਟ ਅਤੇ ਹਰਿਆਲੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਬੋਰਡ (CPCB) ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੀਨਬੈਲਟ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। EMD ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੀ ਸਫਾਈ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ।

*****

